

Осадчук К.Р. Сорочинська О.А.

Житомирський державний університет імені Івана Франка (України)

НАСТУПНІСТЬ У НАВЧАННІ ПРИРОДОЗНАВСТВА ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ І ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Йдучи в перший клас, дитина повинна мати певні знання та навички, які вона отримала в дошкільному закладі. На думку Є. Тихеєвої, старший ступінь дитячого садка - це вже на одну третину школа, а молодший ступінь школи—ще на одну третину дитячий садок [4, с. 3]. Шкільна програма повинна бути узгодженою із програмою дошкільних навчальних закладів. Все, що дитина дізналася в дитячому садку має бути доповнене знаннями, які вона отримує в школі. Дотримання наступності у навчанні сприяє ефективному розумовому і психічному розвитку дітей.

Актуальність проблеми. Наступність у навчанні природознавства в дитячому садочку та початковій школі завжди була, є і буде актуальною проблемою. Це питання в своїх дослідженнях розглядали такі вчені як Л. Іщенко, Г. Ковальчук, Д. Струннікова та інші.

У зв'язку з значною актуальністю даного питання **метою нашої статті** є визначення значимості наступності у навчанні природознавства дошкільного навчального закладу і початкової школи.

Результати дослідження. Вперше поняття «наступність у навчанні» було теоретично обґрунтовано в працях В. Сластьоніна, М. Махмутова, Е. Баллера. Потім його почали досліджувати вітчизняні та зарубіжні вчені-педагоги.

У педагогічній літературі наступність у навчанні означає забезпечення переходу учнів на якісно новий ступінь розвитку шляхом створення оптимальних умов для розкриття їх потенціалу в процесі переходу від одного типу до іншого типу організації освітнього процесу [1].

З іншого погляду наступність у навчанні – системність і послідовне розміщення навчального матеріалу, узгодженість, зв'язок етапів і ступенів навчально-виховного процесу [2, с. 227].

На нашу думку наступність – це врахування того розвитку дитини, який вона вже має. Це забезпечує продовження розвитку дитини, її навчання і виховання, які почалися ще в дошкільному віці дитини. Підготовка діточок до школи – це не є основною метою дошкільної освіти. Важливим моментом на сьогоднішній день є те, що дитина повинна вміти жити і навчатися в колективі.

Любов до природи потрібно виховувати з дитинства. Необхідно познайомити дітей із природними об'єктами, явищами та процесами. Адже це також знадобиться в школі на уроках природознавства, де вони демонструватимуть свої знання і отримуватимуть нові.

Вчителям варто пам'ятати те, що основним змістом наступності їхньої роботи є поєднання дошкільної і початкової освіти в єдину систему з метою формування психологічної готовності дитини до навчального процесу.

У забезпеченні наступності вивчення природознавства між дошкільною і початковою ланками освіти дуже важливе місце займають вікові особливості дітей. Діти цієї вікової групи характеризуються тим, що у них мимовільна увага і пам'ять, некерована уява. Також у дітей цього віку домінує наочно-образне мислення (коли дитина порівнює предмети, аналізує ситуацію вона спирається на наочні образи, на їх зовнішні ознаки, відчуття, на те, що сама бачила) і розвинена здатність вести діалог, зв'язно розповідати, переказувати і відповідати на запитання та ін..

Окрім цього вчителі початкової школи повинні бути ознайомлені з програмами і методиками виховання і навчання дітей в дошкільному закладі.

У дошкільному віці навчання повинно бути організоване так, щоб відповідало характерним видам діяльності дошкільника, а саме: гра, конструювання, мовне, зображувальне, музичне, театралізоване, рухове

спілкування.

Під час знайомства дітей із природою дуже важливо вдало використовувати поєднання методів навчання. Неefективно використаний метод призводить до того, що у дітей не виникає бажання спілкуватися з природою, пізнавати її, і тоді навіть нескладний матеріал залишиться незрозумілим для дітей, і як наслідок не стане основою для вироблення почуття любові і поваги до природи, екологічно доцільної поведінки. І навпаки, вдало обравши метод навчання, педагог значно розширює інтелектуальні можливості дітей у пізнанні природи, підвищує їхній пізнавальний інтерес, активність та самостійність у навчанні [3, с. 78].

Відомо, що гра - це провідний вид діяльності дитини дошкільного віку. Тому процес пізнання природи необхідно поєднувати з іграми, що робить його цікавішим і результативнішим.

У шкільному віці гра також повинна бути на одному з перших місць, враховуючи те, що на сьогоднішній день діти йдуть до школи зазвичай із шести років, а тому межа між старшим дошкільним і молодшим шкільним віком не дуже значна. Зрозуміло, що основним видом діяльності у молодших школярів є навчання. Воно має бути для дитини таким же цікавим як і гра, тому має відбуватися в ігровій формі або хоча б на фоні гри, а вже потім поступово змінювати рівень складності.

У початкових класах вивчення природознавства формує в учнів уявлення про природу і її компоненти, а також сприяє засвоєнню системи взаємопов'язаних понять.

Проблемно-пошукова діяльність молодших школярів є підґрунтям процесу навчання, яке сприяє досягненню позитивних результатів у навчанні. Під час проблемного уроку відбувається взаємодія вчителя й учнів, між якими у процесі вирішення проблеми розвиваються діалогічні взаємостосунки. У ході вивчення природознавства учні вирішують певні проблемні ситуації, розглядають проблемні питання і здійснюють самостійно пошукову діяльність.

На уроках природознавства одне з головних місць посідає наочний матеріал. Він допомагає розвивати у дітей інтерес до праці, піднімає настрій, викликаючи гарні емоції. Адже задоволення процесом навчання, зацікавленість у роботі, впевненість у своїх силах надзвичайно сильно стимулює дітей до праці. Саме тому вчителі початкової школи повинні добирати до кожної теми додатковий матеріал, який зможе зацікавити дітей у вивченні тієї чи іншої теми.

Висновки. Отже, наступність є найважливішою умовою існування системи навчання. Її відсутність між окремими ланками, етапами призводить до зниження ефективності навчання в цілому. Також реалізація наступності у навчанні природознавства покращує і полегшує процес розуміння учнями різних явищ природи, закріплює в їх свідомості поняття про різноманітність і єдність, що лежить в основі розвитку природи.

Література

1. Алькема С.Я. Проблеми наступності у навчанні з переходом учнів із початкової в середню ланку [Електронний ресурс]: Стаття – Режим доступу: http://alkema0213.blogspot.com/2013/03/blog-post_2393.html
2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. - К.: Либідь, 1997. - 375с.
3. Горопаха Н.М. Методика ознайомлення дітей з природою: Хрестоматія. – К: Видавничий Дім «Слово», 2012. – 429 с.
4. 6. Проскура О.В. Психологічна підготовка вчителя до роботи з першокласниками: Навч. посібник / О.В. Проскура. – К., 1998 – 199 с.